

A Kúria a személyesen eljáró felperesnek a dr.Bíró László ügyvéd által képviselt I.r. alperes ellen kártérítés iránt a Fővárosi Bíróságon 28.P.22.985/2009. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.171/2011/3. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az I.r. alperes által 26. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét hatályában fenntartja.

Kötelezi az I.r. alperest, hogy fizessen meg az államnak az adóhatóság felhívására 496.800 (Négyszázkilencvenhatezer-nyolcszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s

A felperes a keresetében az I.r. alperest (a továbbiakban: alperes) bűncselekménnyel okozott kár megtérítése jogcímén 173.552.715 forint és késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni. Az elsőfokú eljárásban - tekintettel arra, hogy a büntető bíróság az alperest az ellene emelt vád alól jogerősen felmentette - a keresetétől elállt és a per megszüntetését kérte, az alperes azonban ehhez nem járult hozzá.

Az alperes a személyhez fűződő joga megsértésének megállapítására és vagyoni kár megtérítésére irányuló viszontkeresetet terjesztett elő. A kártérítési igényét abban jelölte meg, hogy a felperes az alperes ellen indított és felmentő ítélettel végződött büntetőeljárásban jogellenesen terjesztett elő polgári jogi kártérítési igényt, amelynek alapján banki folyószámlája és személygépkocsija zár alá vételét rendelték el. A zárlat feloldásáig kamatvesztésként 1.581.250 forint jövedelme maradt el, a gépkocsi értéke pedig 6.699.000 forinttal csökkent.

A felperes a viszontkereset elutasítását kérte. A vagyoni kártérítés vonatkozásában arra hivatkozott, hogy a bűncselekmény sértettjének minősülő gazdasági társaság munkaviszonyban álló ügyvezetőjeként jogszerűen járt el, köteles volt az alperes által vezetett gazdasági társaság tartozását a büntetőeljárásban kárként érvényesíteni. A zár alá vételt a bíróság rendelte el és nem volt

befolyása arra, hogy ez a korlátozás meddig áll fenn. Hivatkozott továbbá arra is, hogy az alperes kártérítési igénye elévült, mert a zárlat elrendelésétől számítva a viszontkereset előterjesztéséig öt év eltelt.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetet és a viszontkeresetet elutasította. A keresetet elutasító rendelkezést azzal indokolta, hogy a bíróság az alperes büntetőjogi felelősségét nem mondta ki a felperes (a felperes jogelődje) sérelmére megvalósított bűncselekményben, ezért a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése szerinti kárfelelősség elemei nem állnak fenn. A vezető tisztségviselő harmadik személynek okozott kár esetén is, figyelemmel a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXIV. törvény 29. §-ának (3) bekezdésére és a Ptk. 348. §-ának (1) bekezdésére, az alperes kártérítési felelősségének a felperessel szemben nem volt alapja. Ennek hiányában pedig az engedményezési szerződést külön értékelni nem kellett és nem volt vizsgálható a felperes jogelődje, az A. Kft. és a T. Rt. közötti szerződéses jogviszony sem. A gazdasági társaságok közötti perben a bíróság 2001-ben jogerős marasztaló ítéletet hozott, amely a Pp. 229. §-ának (1) bekezdése, valamint a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény 2. §-ának (1) bekezdése és 7. §-a értelmében ítélt dolog és a kártérítési perben eljáró bíróságot is köti. A viszontkereset kártérítési részét illetően az elsőfokú bíróság megállapította, hogy elévült, bírósági úton nem érvényesíthető. Az ítélet indokolásában kifejtette, hogy az alperes kártérítési igénye a károsodás bekövetkezésekor, azaz a zár alá vétel 2001. január 15-i elrendelésekor esedékessé vált, a Ptk. 324. §-ának (1) bekezdése szerinti öt éves elévülési idő ekkor megkezdődött. A károkozás folyamatossága esetén a kártérítési igény az első ízben jelentkező értékcsökkenés vagy haszon elmaradásának időpontjától érvényesíthető. Az alperes nem állította és nem is bizonyította, hogy károsodása bekövetkeztekor nem volt az érvényesítéshez szükséges adatok birtokában, vagy egyéb menthető ok akadályozta volna, ezért az elévülés nyugvása nem következett be. Az alperes első alkalommal 2009. március 4-én terjesztette elő a viszontkeresetét, ezért a követelést a Ptk. 325. §-ának (1) bekezdése értelmében bírói úton nem érvényesíthette.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az ítéletével az elsőfokú ítélet fellebbezéssel megtámadott részét indokai alapján helybenhagyta. Kifejtette ugyanakkor, hogy a büntető bíróság jogerős felmentő ítéletére tekintettel kellett a kártérítés jogcímén előterjesztett keresetet elbírálni és az elsőfokú bíróság a Pp. 3. §-ának (3) bekezdése helyes alkalmazásával értékelte a felperes terhére a tényállás bizonyítatlanságát. A viszontkereset vagyoni kár megfizetésére vonatkozó részét illetően kifejtette, hogy az alperes fellebbezési álláspontja az elévülés jogpolitikai céljával ellentétes, az öt

évet lényegesen meghosszabbító igényérvényesítési lehetőséget eredményezne. A büntetőeljárásnak a felperesi magatartás jogellenességére hatása nem volt, hiszen az eljárás az alperes ellen folyt, így az elévülés a büntetőeljárás tartama alatt nem nyugodott. A követelés 2006-ban elévült, ezért közömbös, hogy azt követően a viszontkereset előterjesztése ténylegesen mely időpontban történt meg. Az elévülés nyugvására vonatkozó új jogcím a másodfokú eljárásban a Pp. 235. §-ának (1) bekezdésében írt tilalomra tekintettel nem volt vizsgálható.

A jogerős ítélet ellen a keresetet elutasító rendelkezése indokolása, a kártérítési viszontkeresetet elutasító rendelkezés hatályon kívül helyezése és ebben a körben új elsőfokú eljárás elrendelése érdekében az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Ptk. 324. §-ának (1) és (2) bekezdését, 326. §-ának (2) bekezdését, a Pp. 4. §-ának (1) bekezdését, valamint 229. §-át. E jogszabályok alkalmazása során a bíróságok nem megalapozott, téves jogi következtetést vontak le. A felperes a keresetét engedményezési szerződésre hivatkozva jogutódként, bűncselekménnyel okozott kár megtérítése címén terjesztette elő. Az engedményezésről az alperest nem értesítette, a jogutódlást pedig csak a bíróság ítélete állapította meg. A Legfelsőbb Bíróság 1/2007. számú Polgári Jogegységi Határozatára is figyelemmel az elévülés a jogutódlás megállapításáig nyugodott. Az alperes viszontkeresete tartalmilag mellékkövetelésekre (kamatra és elmaradt haszonra) vonatkozott, amelynek összege függött a zárlat alóli feloldás időpontjától, amelyről csak a büntető bíróság dönthetett. A zár alá vétel feloldása 2010. július 14-én történt meg, az alperes a viszontkeresetet pedig már 2009. március 1-jén előterjesztette. Az elévülés tehát nem következhetett be a viszontkeresetet érdemben kell elbírálni. Téves a jogerős ítélet indokolása abban a vonatkozásban is, hogy a kereset tárgya ítélt dolog, továbbá, hogy a jogutódlás kérdését, az alperes ezzel kapcsolatos érvelését nem kell vizsgálni. Kifogásolta a felülvizsgálati kérelem az eljárási illetékre vonatkozó döntést is, mert álláspontja szerint az nem felel meg a pervesztesség és pernyertesség arányának. Az alperes követelése a felperes kamattal számított követelésének 2%-át teszi ki, ezért csak ilyen arányban kötelezhető illeték fizetésére.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése és a Pp. 275. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálhatta, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott része a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okok miatt jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Pp. 3. §-ának (1) bekezdése értelmében a bíróság a polgári ügyek körében felmerült jogvitát erre irányuló kérelem esetén bírálja el, ilyen kérelmet - ha törvény eltérően nem rendelkezik - csak a vitában érdekelt fél terjeszthet elő. A perbeli legitimáció kérdését a kereseti, illetve viszontkereseti tényállást figyelembe véve kell vizsgálni. Ez azt jelenti, hogy a felperes a perbe vitt jog jogosultja-e, másrészről pedig, hogy ez a jog az alperesként megjelölt személlyel szemben érvényesíthető-e. A felperes keresete a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésére alapítottnak, bűncselekménnyel okozott kár megtérítésére irányul. A felperes a perbeli legitimációját engedményezési szerződésre alapította, a Ptk. 329. §-ában foglalt rendelkezés helyes értelmezése szerint az engedményezési szerződés érvényességét csak a szerződő felek tehetik vitássá, a kötelezett arra nem hivatkozhat, teljesítési kötelezettségét nem érinti. Az engedményezésről való értesítés elmaradása pedig a Ptk. 328. §-ának (3) bekezdése értelmében csak arra jogosítja fel a kötelezettet, hogy az engedményesnek teljesítsen. A bíróság tehát a jogszabályok helyes alkalmazásával állapította meg, hogy a kártérítési igény tekintetében a felperes perbeli legitimációja fennállt, de a felek között nem jött létre a Ptk. 339. §-a szerinti kártérítési jogviszony, a kereset ennek következtében alaptalan. Ebből azonban a Kúria álláspontja szerint az is következik, hogy a tényállás és a döntés körén kívül esik a gazdálkodó szervezetek között lefolyt bírósági eljárás és az annak lezárásaként meghozott ítélet jogi hatásának értékelése.

Az alperes a viszontkeresetének a kártérítés megfizetésére irányuló részét arra alapította, hogy a büntetőeljárásban elrendelt, a vagyonát érintő zár alá vétel kárt okozott és ezért a kárért személy szerint a felperes tartozik felelősséggel. A bíróság helyesen járt el, amikor elsődlegesen a felperes elévülési kifogását bírálta el, a jogerős ítéletben kifejtett jogi állásponttal a Kúria egyetértett. Okszerű az a következtetés, hogy az alperes által megjelölt károkozó magatartás elbírálása nem állt összefüggésben a büntetőeljárás eredményével, az eljárásnak az elévülési idő folyására jogi hatása nem volt, nyugvását nem eredményezte. Ebből a jogi álláspontból továbbá az is következik, hogy az alperes kártérítési igénye a keresettel sem állt összefüggésben, bírósági úton való érvényesítésének a kereset előterjesztése nem volt anyagi jogi előfeltétele. Az elévülés szempontjából nincs jogi jelentősége a felperesi „jogutódlás” kérdésének sem, egyrészt azért, mert jogutód nélkül megszűnt gazdasági társaságnak általános jogutódja nem lehet, másrészt károkozóként az alperes személy szerint a felperest jelölte meg. A mellékszolgáltatás elévülésének kizártságára vonatkozó érvelés is téves, mert az alperes által szolgáltatásnak tekintett bankszámla és személygépkocsi vonatkozásában a felek között nem áll fenn jogviszony. Maga az alperes sem állította, hogy a felperest a zárlat alá vont vagyon kiadásának kötelezettsége terhelte volna, a

felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályok tehát nem alkalmazhatók.

Alaptalan a kérelemnek az eljárási illetékre vonatkozó része is. A 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése értelmében a meg nem fizetett illeték viselésére a feleket kell kötelezni abban az arányban, amelyben a perköltség viselésére is kötelesek lennének. A felperes a kereset, az alperes pedig a viszontkereset tekintetében lett egészében pervesztes. Ilyen esetben az alperes által hivatkozott számítási mód alkalmazása kizárt, mindkét felet külön kell kötelezni a saját keresete, viszontkeresete értéke alapján kiszámított eljárási illeték megfizetésére. Az egyik fél valamely illetékkedvezménye pedig a másik félre nem hat ki.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A felülvizsgálati eljárásban pernyertes felperesnek költsége nem merült fel, ezért arról rendelkezni nem kellett. Az alperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése értelmében köteles megfizetni az államnak a felülvizsgálati eljárás illetékét.

Budapest, 2012. április 25.

Dr. Havai Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Erményi Lajos s.k. előadó bíró, Dr. Almásy Mária s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

*kúriai tisztviselő
HM*